

ปัญหาใครจะเป็น นายกัฐมนตรีขึ้น ต่อจากนาคาโซน:

ประเสริฐ จิตติวัฒนพงศ์

คณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1. เริ่มต้น

การทำนายทางการเมือง ยังไม่เป็นศาสตร์
พอ เนื่องจากเราไม่รู้ว่าจะใครคือตัวแปร และน้ำหนัก
ของตัวแปรตลอดจนตัวแปรเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

การชิงตำแหน่งประธานพรรคเสรีประชาธิปไตย
ของญี่ปุ่น ซึ่งจะมีขึ้นในเดือนตุลาคม 2530 เมื่อประ-
ธานพรรคคนปัจจุบัน นาคาโซเนะ พ้นตำแหน่งไป และ
คงไม่ได้รับเลือกอีก เป็นเรื่องที่ทำนายหาคู่และหามอ
เดาทางการเมืองอย่างมาก ตัวเก็งมีอยู่เพียง 3 คน
คือนายทาเคชิตะ ผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรค
นายมิยาซาวะ ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีคลัง และนาย
อาเบะ ผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาบริหารพรรค

ในจำนวน 3 คนนี้ ใครจะได้รับการเลือกเป็นประ-
ธานพรรค? ผู้ที่ชนะจะได้เป็นนายกรัฐมนตรีจัดตั้ง
รัฐบาลด้วย เพราะพรรคเสรีประชาธิปไตยครองเสียง
ข้างมากในรัฐสภาอย่างท่วมท้น และมีระเบียบของ
พรรคว่า สมาชิกรัฐสภาของพรรคจะต้องลงคะแนน
เสียงเลือกประธานพรรคเท่านั้น เมื่อรัฐสภาเปิดประชุม
เพื่อเสนอชื่อตัดสินตัวบุคคลขึ้นดำรงตำแหน่งประมุข
ฝ่ายบริหาร

ผู้เขียนจะขอลองเป็นหมอลำ ทำนายว่า นายทาเคชิตะ จะได้เป็นประธานพรรค ซึ่งก็อาจจะได้เป็นนายกรัฐมนตรีต่อจากนาคาโซเนะ

ก่อนที่จะแจ่มแจ้งถึงเหตุผลในการคาดการณ์ข้างต้น จะกล่าวถึงระเบียบการเลือกตั้งประธานพรรคเสรีประชาธิปไตยของญี่ปุ่นและทฤษฎีที่ใช้ พอเป็นสังเขป

2. ระเบียบกฎเกณฑ์

ระเบียบการเลือกประธานพรรคในปัจจุบันระบุว่าให้สมาชิกพรรคทั่วประเทศ เป็นผู้เลือกตั้ง ในกรณีไม่มีผู้ใดได้เสียงเกินครึ่งจะมีการเลือกตั้งรอบที่สอง ซึ่งจะให้สมาชิกรัฐสภาของพรรคเป็นผู้เลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง จากสองคนที่ได้คะแนนสูงสุด¹ ในปัจจุบันพรรคเสรีประชาธิปไตยมีสมาชิกรัฐสภาของพรรคจำนวน 304 คน ในสภาผู้แทนราษฎร และ 143 คน ในสภาที่ปรึกษา รวม 447 คน ตัวอย่างเช่นในปี ค.ศ. 1978 อันเป็นครั้งแรกที่นำระเบียบปัจจุบันมาใช้ ผลการเลือกตั้งจากสมาชิกพรรคทั่วประเทศ ปรากฏว่า โอฮิระะและฟูคุดะ (นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น) ได้คะแนนสูงสุด แต่ไม่มีใครได้เสียงเกินครึ่ง จึงต้องมีการเลือกตั้งรอบที่สอง ฟูคุดะตัดสินใจถอนตัว เพราะได้คะแนนเสียงน้อยกว่าโอฮิระะในรอบแรก และประเมินกำลังว่าถ้าขึ้นสู่อันดับสองก็คงจะแพ้แน่ ๆ โอฮิระะจึงได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกรัฐสภาโดยไม่มีคู่แข่ง และเมื่อรัฐสภาเปิดประชุมเพื่อเลือกนายกรัฐมนตรี โอฮิระะก็ชนะคู่แข่งจากพรรคการเมืองฝ่ายค้านอย่างสบาย เพราะพรรคเสรีประชาธิปไตยครองเสียงข้างมากอยู่ทั้งในสภาล่างและสภาสูงในขณะนั้น

ทาเคชิตะ ตัวเก็งประธานพรรค LDP คนต่อไป ที่มีโอกาสมากที่สุด

มิยาซาวะ ผู้ที่เป็นความหวังของคนจำนวนมาก แต่อาจพ่ายแพ้การเลือกตั้ง

อาเบะ ตัวเก็งอีกคนหนึ่ง ในบรรดาผู้นำของ new generation

¹ คูมาตรา 2 และ 3 ในหมวดการเลือกประธานพรรค ใน *Tosoku* (Party's Regulation), January 1978, Liberal Democratic Party, Tokyo, pp. 31-32 สำหรับระเบียบเก่าโปรดดูมาตรา 6 ของ *Tosoku*, January 1974, p.2

ระเบียนการเลือกประธานพรรค ที่ให้สมาชิก มีสิทธิเลือกตั้งที่เริ่มใช้มาแต่ปี ค.ศ. 1978 มีผลให้ จำนวนสมาชิกพรรคที่ชำระค่าสมาชิก เพิ่มขึ้นอย่างมาก เดิมทีนั้น สมาชิกพรรคมีน้อย แม้ว่าจะได้คะแนนเสียงสนับสนุนราว 20 ล้านในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ตัวเลขสมาชิกพรรคในปี 1977 คือ 1,517,000 คน ในปี 1978 ราว 1,409,000 คน แล้วเพิ่มเป็น 3,106,000 คนในปี 1979 แล้วก็ลดลงมาเป็น 1,106,000 คน ในปีค.ศ. 1980² พรรคเสรีประชาธิปไตยได้ประกาศว่าจนถึงเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1986 พรรคมีสมาชิก 2,516,734 คน โดยในจำนวนนี้เป็นสมาชิกต่อเนื่อง 2,372,522 คน และสมาชิกใหม่ 144,212 คน สำหรับมีตรของพรรค หรือก็คือสมาชิกใน Liberal National Congress มีทั้งหมด 160,726 คน ค่าสมาชิกพรรคที่ต้องเสียคือ 4,000 เยนต่อปี ทั้งนี้ตามคำแถลงของนายคาซาวา ชูโตมุ ประธานคณะกรรมการรองการแห่งชาติของพรรคเสรีประชาธิปไตย³

อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งรอบแรก ไม่จำเป็นต้องมีก็ได้ ถ้าสมาชิกรัฐสภาของพรรค สามารถตกลงกันภายในได้ว่าจะให้ใครขึ้นเป็นหัวหน้าพรรค

² Kishimoto Koichi, *Politics in Modern Japan*, Japan Echo Inc., Tokyo, 1982. p.90

³ *Liberal Star*, Liberal Democratic Party, Tokyo, Nov. 10, 1986, p.10

แล้วให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรครับรอง ตัวอย่างเช่น ในปี ค.ศ. 1980 เมื่อโอฮิราถึงแก่กรรม ชูชูเกก็ได้รับเลือกเป็นประธานพรรคคนต่อมา โดยวิธีปรบมือรับรองเปล่งเสียงบันไซ 3 ครั้ง ในที่ประชุมใหญ่ของพรรค

3. ทฤษฎี

เรื่องหนึ่งที่เราจะได้กล่าวถึงด้วยคือ ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำนายได้แก่ ทฤษฎี factionalism ในการทำนายนี้ ผู้เขียนไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยหรืออิทธิพลนอกพรรคเสรีประชาธิปไตย มีนักวิชาการการเมืองญี่ปุ่นบางท่านชี้ว่า โลกธุรกิจโดยเฉพาะองค์กรเคดานเรน อันเป็นที่รวมของธุรกิจขนาดใหญ่ มีอิทธิพลอย่างมากในทุกเรื่อง : “ไม่มีผู้สมัครตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนใด จะประสบความสำเร็จได้ ถ้าไม่ได้รับความเห็นชอบโดยปริยาย ถ้าจะไม่ใช่โดยเปิดเผย จากชุมชนเศรษฐกิจ และจะไม่มีนายกรัฐมนตรีคนใดอยู่ในตำแหน่งนี้ต่อไป หลังจากที่ต้องการธุรกิจไม่ให้ความสนับสนุน”⁴ ในประเด็นนี้ผู้เขียนคิดว่า คำกล่าวข้างต้นต้องระมัดระวัง กล่าวคือ ชุมชนเศรษฐกิจไม่ใช่จะมีพรรคหนึ่งเดียวเห็นพ้องต้องกัน ความจริงแล้ว แยกแยกกันอย่างมากทั้งในด้านนโยบายเศรษฐกิจและนโยบายการเมือง มติร่วมของพวกเขาจะเกิดขึ้นต่อเมื่อเหตุการณ์เลวร้ายจนกระทบกระเทือนเศรษฐกิจโดยส่วนรวมจริง ๆ เท่านั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่า โลกธุรกิจไม่น่าจะมีอิทธิพลหรือเป็นตัวแปรกำหนดตัวประธานพรรคแต่อย่างใด ตัวเก็งประธานพรรคทั้ง 3 คน คือทาเคชิตะ มียาซาว่า และอาเบะ ล้วนทำงานคุ้นเคยกับโลกธุรกิจมาแล้ว เป็นเวลานาน มิใช่ว่าเป็นคนหน้าใหม่แต่อย่างใด โลกธุรกิจเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในขั้นตอนบิ๊บน้ำยาก-

⁴ Chitoshi Yanaga, *Big Business in Japanese Politics*, Yale University Press, 1968, p.141

รัฐมนตรีที่บริหารงานผิดพลาด หรือก่อความวุ่นวายทางการเมืองต้องลาออก เปิดทางให้คนอื่นมาฟื้นฟูใหม่ แต่ในขั้นตอนเลือกคนใหม่ โลกธุรกิจน่าจะไม่ใช่ตัวแปร โดยเฉพาะในการเลือกตั้งครั้งนี้

ตัวแปรอื่น ๆ นอกจากโลกธุรกิจล้วนไม่มีอิทธิพล ไม่ว่าจะเป็นมติดมหาชน อิทธิพลของระบบราชการทั้งสายทหารและพลเรือน ทรศนะความเห็นจากนอกประเทศเช่นสหรัฐอเมริกาหรืออาเซียน ฯลฯ ผู้เขียนคิดว่า การตัดสินใจเลือกประธานพรรคเสรีประชาธิปไตย ต้องอธิบายด้วยทฤษฎีระบบกลุ่ม ไม่สามารถอธิบายด้วยทฤษฎีอื่น ๆ เช่น Power-elite, pluralism, MITI model, capitalism model, corporatism, Japan Inc. etc.⁵

การทำนายผลการเลือกประธานพรรคเสรีประชาธิปไตยต่อจากนาคาโซเนะในที่นี้ถ้าจะผิดพลาดก็คงเป็นเรื่องของความผิดพลาดในด้านการใช้ทฤษฎีหนึ่งในที่นี้ ผู้เขียนคิดว่าน่าจะคัดตัวแปรอิทธิพลของทานากะในแง่ลบต่อทาเคชิระออกไป โดยเห็นว่าทานากะได้แสดงอิทธิพลไปเต็มที่แล้วในเรื่องเลือกประธานซึ่งก็อาจจะผิดพลาดได้เหมือนกัน ต่อไปจะได้ให้ภาพทางประวัติศาสตร์ถึงวิวัฒนาการและการเลือกตั้งประธานพรรคที่ผ่าน ๆ มา เพื่อประกอบความเข้าใจ

⁵ ดูทฤษฎีหรือแบบแผนการตัดสินใจในการเมืองญี่ปุ่นทั่วไปใน Haruhiro Fukui, "Studies in Policy making : A Review of Literature," chapter 2, in *Policy making in Contemporary Japan*, edited by T.J. Pempel, Cornell University Press, Ithaca, 1977, pp. 22-59; Michael Minor, "Decision Models and Japanese Foreign Policy Decision Making," *Asian Survey* (Dec. 1985), pp.1229-1241 สำหรับ การเลือกตั้งพรรคเสรีประชาธิปไตยโดยเฉพาะนั้น โปรดดู Murakamai Hyoe, "The Making of a Prime Minister," in *Politics and Economics in Contemporary Japan*, Kodansha International Ltd., Tokyo, 1983, pp. 3-20; Hirose Michisada, "Glitter and Expense in LDP Factional Politics," *Japan Quarterly* (April-June 1986), pp. 148-153

ของเรา

4. วิวัฒนาการกลุ่มในพรรคเสรีประชาธิปไตย

ภาวะการนำกลุ่มต่าง ๆ ในพรรคเสรีประชาธิปไตยและขนาดของกลุ่มในพรรคได้วิวัฒนาการเรื่อยมาตามผลการเลือกตั้งแต่ละครั้งหรือผลการผนึกอำนาจการนำในกลุ่ม ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถในการระดมเงินอุดหนุนของหัวหน้ากลุ่มและบารมีในด้านอื่น ๆ ตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1960 ซึ่งระบบกลุ่มก่อตัวชัดเจน อิเคดะและซาโตะ อดีตสอง "ขุนพล" ของโยชิเดะ ชิเงรุ คุมกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดพอ ๆ กัน เมื่อซาโตะได้เป็นนายกรัฐมนตรี ติดต่อกันเป็นเวลานานถึงเกือบ 8 ปี กลุ่มซาโตะขยายตัวออกไปใหญ่มาก หัวหน้ากลุ่มคนต่อมาคือทานากะก็สามารถรักษาอำนาจการนำกลุ่มไว้ได้ ขณะที่โอฮิราผู้ก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำกลุ่มวิเคราะห์ได้ในทศวรรษ 1970 รักษาตำแหน่งกลุ่มใหญ่อันดับ 2 ไว้ได้ คู่แข่งคนหนึ่งของโยชิเดะคืออิชิ ถ้ายทอดการนำกลุ่มไปอย่างค่อนข้างไม่มีเอกภาพ โดยในที่สุด อยู่ภายใต้การนำของฟูจิดะทาเคโอะ ซึ่งรักษาตำแหน่งที่สามมาได้ คู่แข่งคนสำคัญที่เป็นคู่แข่งของโยชิเดะ คือ ฮาโดยามา ถ้ายทอดการนำไปสู่โคโนะ อิชิโร และอิชิบะชิ ทานาฮาน และต่อมาในที่สุด นาคาโซเนะสถาปนาอำนาจการนำกลุ่มได้สำเร็จ นับเป็นกลุ่มใหญ่อันดับ 5 มาจนกระทั่งในระยะหลังที่นาคาโซเนะได้เป็นนายกรัฐมนตรี สามารถขยายกลุ่มออกไปจนเป็นอันดับ 4 สำหรับกลุ่มใหญ่อันดับ 5 นั้น มิถิเป็นผู้นำกลุ่มมาเป็นระยะเวลายาวนาน จนกระทั่งเมื่อต้นทศวรรษ 1980 อำนาจการนำผ่านไปอยู่กับโคโมโตะ กลุ่มนี้หดลงมาเป็นกลุ่มเล็กที่สุดในบรรดา 5 กลุ่มใหญ่ เพราะหัวหน้ากลุ่มคือโคโมโตะ ประสบภาวะธุรกิจล้มละลาย และยังไม่สามารถฟื้นฟูฐานะได้จนปัจจุบัน นอกจาก 5 กลุ่มนี้แล้ว ยังมีกลุ่มขนาดเล็กอีกจำนวนมาก แต่แนวโน้มในระยะหลังจะลดจำนวน

ลงเรื่อย ๆ⁶

จำนวนสมาชิกบางกลุ่มต่าง ๆ นอกจากเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอแล้ว ข้อมูลที่ตีพิมพ์ออกมาก็ไม่ตรงกัน เป็นปัญหาหนึ่งในทางวิชาการ นอกจากนี้ยังมีปัญหาบางคนเป็นสมาชิกสังกัดกลุ่มไม่แน่นอน แต่ก็มีจำนวนไม่มาก มีข้อมูลที่จะช่วยให้เห็นภาพของกลุ่มต่าง ๆ ใน 3 ช่วงเวลา คือ ค.ศ. 1967, 1976, และ 1982 กับจำนวนสมาชิกกลุ่มในช่วงเวลาแต่ละปี จาก ค.ศ. 1962-1973 โดยแสดงไว้ในภาคผนวก 1 และ 2 ตามลำดับ

5. ประวัติการเลือกประธานพรรค

การเลือกประธานพรรคเป็นเกมการต่อสู้ที่มีความสำคัญมากในพรรคเสรีประชาธิปไตย เนื่อง

⁶ เกี่ยวกับความสำคัญในการกำหนดตัวผู้นำพรรคการเมืองของระบบกลุ่มในพรรคเสรีประชาธิปไตย โปรดดู Gerald L. Curtis, "Domestic Politics and Japanese Foreign Policy," William J. Barnds (editor), *Japan and the United States : Challenge and Opportunities*, New York University Press, 1979, pp. 72-77 ; Hans Baerwald, "Parties, Factions and the Diet," in *Politics and Economics in Contemporary Japan*, Kodansha International Ltd, Tokyo 1983, pp. 21-63; Haruhiro Fukui, "Japan : Factionalism in a Dominant -Party System," (Chapter 3), in *Faction Politics : Political Parties and Factionalism in Comparative Perspective*, edited by Frank p. Belloni and Dennis C. Beller, ABC - Clir Inc., Santa Barbara, California, 1978, pp. 42-72 ; Roger W. Benjamin & Kan Ori, "Factionalism in Japanese Politics," *Annual Review*, Japan Institute of International Affairs, Tokyo, pp. 76-91 ; J.A.A. Stockwin, "A Comparison of Political Factionalism in Japan and India, *The Australian Journal of Politics and History*, pp. 361-374 ; Iskihawa Masumi, *Deta Sengo Seijshi* (Postwar Politics in Data), Iwanami Shinsho, Tokyo, 1984, pp. 217-221

จากว่าหมายถึงการเลือกนายกรัฐมนตรีเลยทีเดียว เมื่อแรกก่อตั้งพรรคในปี ค.ศ. 1955 ปัญหานี้ก็เริ่มเกิดแล้ว ซึ่งก็ไม่สามารถตกลงกันได้จนต้องใช้วิธีให้มีคณะผู้รักษาการประธานพรรคถึง 4 คน ได้แก่ คาโทยามา อิชิโร โอกาตะ ทาเคชิโร มิกิ บุคิชิ และ โอะโนะ นามโบกุ ในคราวประชุมใหญ่พรรคเดือนเมษายน 1956 คาโทยามาได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียง 394 ขณะที่คนอื่น ๆ ได้คะแนนเสียงต่ำมาก เช่น คิชิ โนบูซุเกะได้ 4 เสียง อิชิบashi ทานซันได้ 2 เสียง อิเคดะ ฮายาโตะได้ 1 เสียง ฯลฯ การชิงชัยในครั้งต่อมาในเดือนธันวาคม 1956 คิชิได้ 223 เสียง อิชิบashiได้ 151 เสียง อิชิ มิตซึจิโร ได้ 137 เสียง เมื่อตัดสินกันอีกครั้ง เนื่องจากครั้งแรกไม่มีใครได้เกินครึ่ง ปรากฏว่า อิชิบashiกลับได้ชัยชนะ ด้วยคะแนน 258 เสียง ชนะคิชิซึ่งได้ 251 เสียงไปอย่างหวุดหวิด ในคราวเลือกตั้งปี 1957 คิชิได้ชัยชนะอย่างสบายด้วยคะแนน 471 และในปี 1959 ก็ได้รับชัยชนะอีกด้วยด้วยคะแนน 320⁷

การเลือกตั้งประธานพรรคในปี ค.ศ. 1960 คะแนนกระจายออกไปมาก ในรอบแรกอิเคดะได้ 246, อิชิได้ 196, ฟุจิยามา ไออิชิโรได้ 49 ฯลฯ ต้องแข่งขันในรอบสอง อิเคดะชนะไปด้วยคะแนน 302 อิชิได้ 194 เสียง ต่อมาในปี 1962 อิเคดะได้ชัยชนะอีกด้วยด้วยคะแนนเสียงท่วมท้น 391 ที่สองคือ ซาโตเอซาคุได้เพียง 17 เสียง การเลือกตั้งในปี 1964 เป็นไปอย่างคุัดเค็ดามาก อิเคดะได้ 242 ขณะที่ ซาโตะได้ 160 และฟุจิยามาได้ 72 เสียง

การเลือกตั้งต่อมา 4 ครั้ง ซาโตะได้รับเลือก

⁷ ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกประธานพรรคเสรีประชาธิปไตยข้างต้นและต่อจากนี้ สรุปรมาจาก Kishimoto Koi-chi, *op. cit.*, pp. 88-89 และโปรดดูเพิ่มใน Bradley M. Richardson and Scott C. Flanagan, *Politics in Japan*, Little Brown and Company, Boston, 1984, p.91 ; Ishikawa Masumi, *op. cit.*, pp. 217-221

รัฐบาลนาคาโซเนะปัจจุบัน ประกอบด้วยตัวแทนจากกลุ่มต่าง ๆ ในพรรคเช่นทุกครั้ง

ติดต่อกันตลอดมา ครั้งแรกในปี 1964 ได้รับการเสนอชื่อเพียงคนเดียวในที่ประชุมสมาชิกรัฐสภาของพรรค ตามการเสนอแนะของอิคะเงะ และได้รับความเห็นชอบเอกฉันท์จากที่ประชุมใหญ่ของพรรค ครั้งที่ 2 ในปีค.ศ. 1966 ซาโตะได้รับเลือกด้วยคะแนน 289 ฟูกูเดะได้ 89 และมาเอโอะ ซาบูโร (ผู้สืบทอดกลุ่มอิคะเงะ) ได้ 47 เสียง ฯลฯ ครั้งที่ 3 ในปี 1968 ซาโตะได้ 249 มิกิ ทาเคโอะได้ 107 มาเอโอะได้ 95 เสียง ฯลฯ และในครั้งที่สี่ในปี ค.ศ. 1970 ซาโตะชนะอย่างท่วมท้นเช่นเคยได้ถึง 353 มิกิได้ 111 เสียง ฯลฯ

การเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1972 เป็นไปอย่างดุเดือดเข้มข้นและมีข่าวว่าใช้จ่ายเงินจำนวนมหาศาล ในรอบแรกทานากะได้ 156 ฟูกูเดะได้ 150 โออิริ (ผู้สืบทอดต่อจากมาเอโอะ) ได้ 101 และมิกิได้ 69 เสียง คะแนนกระจายออกไปอย่างมาก ไม่มีใครได้เกินครึ่ง ต้องตัดสินกันในรอบสอง ซึ่งเป็นเกมการเมืองที่ใช้เล่ห์เพทุบาย สัญญาแล้วคืนคำ พลิกไปพลิกมาจนวินาทีสุดท้าย ผลปรากฏว่า ทานากะได้ 282 ฟูกูเดะได้ 190 บัตร์เสีย 4 มีข่าวว่า นาคา

โซเนะหักหลังฟูกูเดะคืนคำสัญญาที่ตกลงไว้ ต่อมาทานากะมีมลทินในคดีรับสินบนบริษัทต่างว่ด และถูกเลือกตั้งทั่วไปต่อมาพรรคเสรีประชาธิปไตยได้ที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรไม่ถึงครึ่งเป็นครั้งแรก เมื่อมีการเลือกประธานในปี 1974 มิกิ ทาเคโอะ ผู้ที่มีภาพพจน์เป็นคนมือสะอาด ได้รับการเสนอชื่อเพียงคนเดียวในที่ประชุมสมาชิกรัฐสภาของพรรค โดยชินาเอตซุ ซาบูโร รองประธานพรรค และต่อมาได้รับการเห็นชอบในที่ประชุมใหญ่ของพรรค การเลือกตั้งปี 1976 ฟูกูเดะ ทาเคโอะ ได้รับการเสนอชื่อเพียงผู้เดียวในที่ประชุมรัฐสภาของพรรค โดยการเสนอชื่อของคณะบริหารพรรคและต่อมาได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่พรรค

การเลือกตั้งประธานพรรคในปี ค.ศ. 1978 เป็นครั้งแรกที่นำระเบียบใหม่มาใช้ ผลการลงคะแนนเสียงของสมาชิกพรรคทั่วประเทศปรากฏว่า โออิริได้ 748 แด้ม ฟูกูเดะได้ 638 แด้ม นาคาโซเนะได้ 93 แด้ม โคโมโตะ โทชิโอะ (ผู้สืบทอดหัวหน้ากลุ่มมิกิ) ได้ 46 แด้ม ทั้งนี้ 1 แด้มเท่ากับ 1 พันคะแนนเสียง เมื่อถึงคราวเลือกตั้งรอบสองโดยสมาชิกรัฐสภาของ

พรรคระหว่างกันได้คะแนนสูงสุด 2 คน พุทตะดอน ตัว จึงเหลือโอฮิราเพียงคนเดียว ได้รับการเห็นชอบ จากที่ประชุมใหญ่พรรคในเวลาต่อมา เนื่องจากการ เลือกตั้งรอบแรกก่อให้เกิดความแตกแยกอย่างมาก ในพรรคเสรีประชาธิปไตยระดับฐานประชาชนผู้สนับสนุนพรรค ต่อมาจึงพยายามหลีกเลี่ยง ในปี.ศ. 1980 เมื่อโอฮิราถึงแก่กรรมอย่างกะทันหัน ก่อนการเลือกตั้ง (คือจัดให้มีพร้อมกันทั้งเลือกตั้งสภาล่างและ สภาสูง) และผลการเลือกตั้งปรากฏออกมาว่า พรรค ชนะการเลือกตั้งท่วมท้น ชูซูกิ เซนโกะ ผู้สืบทอด หัวหน้ากลุ่มโอฮิรา ได้รับเกียรติให้สืบทอดตำแหน่ง ประธานพรรค เขาได้รับการเสนอชื่อเพียงผู้เดียวโดย นิชิมูระ เอิชิรอนประธานพรรคในที่ประชุมสมาชิก รัฐสภาของพรรค และต่อมาได้รับความเห็นชอบจากที่

ประชุมใหญ่พรรค ในคราวเลือกตั้งประธานพรรค ปลายปีเดียวกัน ชูซูกิได้รับเลือกตั้งโดยเสียงปรบมือ ให้ความเห็นชอบเอกฉันท์หลังจากการเจรจาต่อรอง ภายในพรรค ในการเลือกตั้งปี.ศ. 1982 นาคาโซเน ได้เสียงโหวตเกินครึ่งในการเลือกตั้งรอบแรก โดยได้ คะแนนถึงราว 560,000 จากผู้มีสิทธิออกเสียงเกือบ 1 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 57.6

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ตำแหน่งประธาน พรรคตกอยู่กับหัวหน้ากลุ่มใหญ่ทั้ง 5 สลับกันจนครบ ทุกกลุ่ม จึงเป็นไปได้ว่า ผู้ที่พลาดโอกาสคราวนี้ จะ ได้โอกาสในคราวต่อ ๆ ไป ก่อนข้างแน โอกาสที่ ลูกกลุ่มคนรองลงไป จะได้ขึ้นมาเป็นประธานพรรค นั้นมีอยู่น้อยมาก ต้องใช้เวลาสร้างความเป็นผู้นำ ในกลุ่มอยู่ระยะหนึ่งเสียก่อน

กระบวนการเลือกประธานพรรคเสรีประชาธิปไตย ค.ศ. 1960-1980

President	Selection by Negotiation	Selection Convention	Selection by Primary
Ikeda (1960-64)	July 1960	July 1962 July 1964	
Sato (1964-72)	November 1964	December 1966 November 1968	
Tanaka (1972-74)		October 1970	
Miki (1974-76)	December 1974		
Fukuda (1976-78)	December 1976		
Ohira (1978-80)			November 1978
Suzuki (1980-82)	July 1980		
Nakasone (1982-)			November 1982

Source: Asahi Shimbunsha, *Asahi Nenkan*, various. Entries indicate the primary or determining means of selection. However, selections by negotiation or primary were generally thereafter "ratified" by party convention. The December 1974 choice of Miki and the December 1976 choice of Fukuda were both ratified by the Liberal Democratic Party's "assembly of members of both Houses of the Diet," which is one more irregularity in this important political recruitment process.

6. อธิบาย

มาถึงปัญหาว่า ทำไมคิดว่า ทาเคชิตะจะได้เป็น ประธานพรรคคนต่อไป และด้วยเหตุผลใด ทำไม มียาซาว่าและอาเบะจึงมีโอกาสน้อยกว่า มีข้ออธิบายอย่างไร⁸

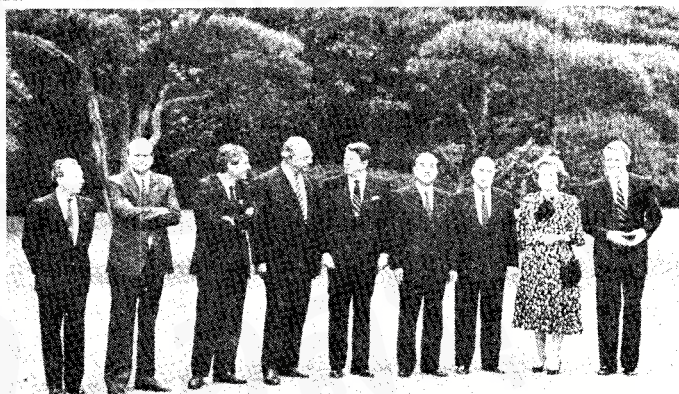
การเลือกตั้งรอบแรกนั้น คงจะไม่มีใครได้คะแนนเสียงเกินครึ่ง โดยคาดกันว่า ทาเคชิตะน่าจะ

คะแนนเสียงมากกว่าคนอื่น ๆ การชิงชัยคงจะต้องมีขึ้นในรอบที่สองอย่างแน่นอน ซึ่งทาเคชิตะน่าจะเป็นฝ่ายได้รับเลือกตั้ง อาจโดยคนอื่นถอนตัว หรืออาจลงคะแนนเสียงต่อสู้กันในขั้นแตกหัก

1. เหตุผลข้อแรกที่ว่า ทาเคชิตะน่าจะชนะคือ เพราะมีสมาชิกรัฐสภาของพรรคในสังกัดกลุ่มมากที่สุด แหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ระบุใกล้เคียงกันคือ 141 และ 140 คน

	สภาผู้แทนราษฎร	สภาที่ปรึกษา	รวม
1. กลุ่มทานากะ (ทาเคชิตะ)	87	54	141
2. กลุ่มนาคาโซเนะ	60	17	77
3. กลุ่มชูซูกิ (มียาซาว่า)	59	29	88
4. กลุ่มอาเบะ	56	26	82
5. กลุ่มโคโมโตะ	28	6	34
6. ไม่สังกัดกลุ่มทั้ง 5 ข้างต้น	14	11	25
รวม	304	143	447

ที่มา : อ้างในบัญญัติ สุรการวิทย์ วิเคราะห์เลือกตั้ง : ญี่ปุ่น VS ไทย (ตอนจบ) สยามรัฐ (21 ก.ค. 2529) น.9 ไม่ได้บอกแหล่งที่มา

นาคาโซเนะ (คนที่ 4 จากขวา) ผู้นำที่สร้างความนิยมอย่างมากจากการประชุมสุดยอด 7 ชาติมหาอำนาจที่โตเกียว เมื่อเดือนพฤษภาคม 1986

⁸ Liberal Star, Liberal Democratic Party, Tokyo,

จำนวนสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ก่อนและหลังการเลือกตั้ง 27 ก.ค. 2529

	ก่อนการยุบสภาผู้แทน			ภายหลังการเลือกตั้ง		
	สภาล่าง	สภาสูง	รวม	สภาล่าง	สภาสูง	รวม
กลุ่มทานากะ	65	55	120	86	54	140
กลุ่มชูซูกิ	51	29	80	59	28	87
กลุ่มฟูจิตะ	46	25	71	56	26	82
กลุ่มนาคาโซเนะ	47	10	57	59	26	75
กลุ่มโคโมโตะ	27	7	34	28	6	34
ไม่สังกัดกลุ่ม	14	12	26	16	13	29
รวม	250	138	388	304	143	447

ที่มา : หนังสือพิมพ์อาซาฮี วันที่ 8 กรกฎาคม 1986

ในบรรดาตัวเก็งทั้ง 3 คน อาเบะมีลูกกลุ่มที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นสภาที่มีอำนาจเหนือกว่าสภาสูง น้อยที่สุดคือเพียง 56 คน จึงมีฐานด้านกลุ่มอ่อนแอที่สุด ขณะที่ทาเคชิเดะมีลูกกลุ่มในสภาล่างถึง 87 คนเมื่อรวมกับในสภาสูงอีกจำนวน 54 คน แล้วมากที่สุดถึง 141 คน นำกลุ่มอื่น ๆ อย่างเด็ดขาด

พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกประธานพรรค ของสมาชิกรัฐสภาพรรคเสรีประชาธิปไตย ดำเนินไปในลักษณะ “กลุ่มนิยม” คือ จะทะเลาะเนนเสียงไปในทางเดียวกันหมดและค่อนข้างจะเชื่อฟังหัวหน้ากลุ่ม ไม่ใช่เป็นอัตวินิจัยส่วนบุคคล หรือดุลยพินิจของแต่ละคน พฤติกรรมทางการเมืองด้านอื่น ๆ ก็ยึดประเพณี “กลุ่มนิยม” เช่นเดียวกัน⁹

เมื่อเล่นการเมืองในลักษณะนี้ หัวหน้ากลุ่มที่มีเสียงโหวตมาก ย่อมมีโอกาสมากกว่ากลุ่มชูซูกิ (มิยาซาว่า) และกลุ่มอาเบะมีเสียงเพียง 88 และ 82 ตามลำดับ ความเสียเปรียบจึงมีอยู่ เมื่อเทียบกับ 141 เสียงของกลุ่มทาเคชิเดะ

จุดอ่อนของทาเคชิเดะ คือ ทานากะหัวหน้ากลุ่มคนเดิม ซึ่งขณะนี้แก่อัมพาตแทบจะเคลื่อนไหวไม่ได้ และมีคดีอาญาติดตัวอันเนื่องจากการรับสินบนบริษัทต่างชาติ ยังคงมีบาร์มืออยู่และไม่พอใจการพยายามจะก้าวขึ้นมาว่าดรอยเท้าเป็นหัวหน้ากลุ่มแทน ของทาเคชิเดะ ล่าสุดมีรายงานข่าวว่า ทานากะไม่ยอมเปิดประตูบ้านให้ทาเคชิเดะเข้ามาอวยพรเนื่องในโอกาสปีใหม่ และก่อนหน้านั้นทานากะสั่ง

⁹ พฤติกรรมกลุ่มนิยมยังมีความเข้มแข็ง และยังเหนียวแน่นอยู่แม้ว่าในระยะหลังจะมีแนวโน้มของ Policy-oriented politics ในพรรคเสรีประชาธิปไตย งานค้นคว้าที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มเช่นนี้ ได้แก่ Sato Seisaburo and Matsuzaki Tetsuhisa, *Jiminto Seiken (The LDP Administration)*, Chuo Koronsha, Tokyo, 1986; Inoguchi Takashi and Iwai Tomoaki, “Zoku giin” no kenkyu (A Research on the “Zoku” Members of Parliament), Nihon keizai shimbun-sha, Tokyo, 1987; Seisaburo Sato and Tetsuhisa Matsuzaki, “Policy Leadership by the Liberal Democrats,” *Economic Eye* (December 1984), pp. 25-32

ลูกน้องหลาย ๆ คนไม่ให้เข้าไปร่วมชมรม “โซเซโค” อันเป็นกลุ่มที่ทาเคชิเตตั้งขึ้นมาภายในกลุ่มทานากะอีกทีหนึ่ง ทำนอง “กลุ่มซ้อนกลุ่ม”

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อถึงคราวเลือกประธานพรรค ผู้เขียนคิดว่า จุดอ่อนนี้ไม่น่าจะเป็นอุปสรรคขัดขวาง เพราะว่ามีแต่จะเสียผลประโยชน์ของกลุ่ม ถ้าเกิดความแตกแยกภายในกลุ่ม และความจริงก็อดทนกันมานานแล้วที่ปล่อยให้หัวหน้ากลุ่มคนอื่นๆ ได้เป็นนายกรัฐมนตรีกันมาหลายคน เป็นที่รู้กันทั่วไปว่านาคาโซะเนะได้เป็นประธานพรรคก็เพราะทานากะโดยแท้ อีกประการหนึ่ง ขณะนี้ทานากะก็ลดอิทธิพลทางการเมืองลงไป

2. เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ เทียบบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำ ทาเคชิเตเคยเป็นรัฐมนตรีคลังมานานถึง 5 สมัย ตั้งแต่ครั้งนายกรัฐมนตรีซาโต้ผู้เป็นหัวหน้ากลุ่มดั้งเดิมในทศวรรษ 1960-1970 และเมื่อบวกตำแหน่งเลขาธิการพรรคปัจจุบันกับตำแหน่งรัฐมนตรีคลังก่อนหน้านี้แล้ว เชื่อกันว่าเขามีเงินอยู่ในมือเป็นจำนวนมาก ซึ่งเงินเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการต่อสู้ทางการเมืองในญี่ปุ่น ทาเคชิเตเป็นนักการเมืองที่กว้างขวางภายในประเทศ ไม่เด่นในด้านระหว่างประเทศ แต่ผู้เขียนคิดว่าจุดนี้ไม่น่าจะเป็นจุดอ่อนในการเลือกตั้งประธานพรรค

เมื่อพิจารณาคู่แข่งแล้ว มียาซาว่า เคยเป็นรัฐมนตรีกระทรวงสำคัญ ๆ มากับทั้ง 4 คือ ต่างประเทศ, วางแผนเศรษฐกิจ, MITI และคลัง เป็นผู้นำประเภท “มันสมอง” มีความรอบรู้ในด้านการคลังและเศรษฐกิจ ปรารถนาเรื่องและกว้างขวางในด้านระหว่างประเทศจริง แต่เท่าที่ประเมินเขาขาดความอบอุ่นน้ำใจและความกล้าได้กล้าเสีย จึงอาจจะก้าวขึ้นมาเป็นประธานพรรคได้ลำบาก ผลงานการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจก็ไม่ใช่ที่พอใจ ปล่อยให้ค่าของเงินเยนเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนเศรษฐกิจปั่นป่วน ธุรกิจล้มละลายและปัญหาว่างงานรุนแรงขึ้น ประวัติศาสตร์ช่วงหลังบอกเราว่าการชิงตำแหน่งประธานพรรคเป็น

เรื่องของเงิน เล่ห์เพทุบายและความกล้าได้กล้าเสีย ยิ่งกว่าความสามารถที่พูดภาษาอังกฤษได้ รู้เรื่องการเงินการคลังและมีภูมิหลังที่เป็นคนเรียนเก่งจบจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยโตเกียว

อาเบะมีโอกาสน้อยที่สุดในบรรดาตัวเก็งทั้ง 3 อาวุโสทางการเมืองของอาเบะน้อยกว่าทาเคชิเตและมียาซาว่าอย่างเห็นได้ชัด เพิ่งจะได้เป็นรัฐมนตรีกระทรวง MITI และต่างประเทศในช่วงทศวรรษ 1980 ความเด่นของอาเบะอยู่ที่การเป็นรัฐมนตรีต่างประเทศยาวนานถึง 4 ปี ได้พบปะกับบุคคลสำคัญทั่วโลกมาแล้ว อาเบะรับมรดกนโยบายต่างประเทศที่เน้นความสำคัญของเอเชียอาคเนย์มาจากลูกพี่เดิมคือ ฟูกูดา ตำแหน่งรัฐมนตรีต่างประเทศและตำแหน่งประธานบริหารของพรรคที่ดำรงอยู่ปัจจุบันไม่ได้ช่วยให้อาเบะมีความพร้อมที่จะชิงตำแหน่งประธานพรรค ไม่ว่าจะเป็นในด้านเงิน ฐานสนับสนุนจากโลกธุรกิจ หรือประสบการณ์การเมือง อาเบะยังดูเหมือนว่า อยู่ใต้ร่มเงาของฟูกูดา หัวหน้ากลุ่มคนเดิม ซึ่งมีบทบาทอย่างมากแม้จะถึงจุดสุดท้ายเคยเป็นนายกรัฐมนตรีมาแล้ว ล่าสุดมีข่าวว่า อาเบะเสียคะแนนนิยมไป เมื่อกระโดดเข้าสนับสนุนนาคาโซะเนะในการผลักดันร่างพระราชบัญญัติภาษีการขาย อันเป็นร่างกฎหมายที่ถูกต่อต้านอย่างหนักในขณะนี้ อาเบะเคยเป็นรัฐมนตรีกระทรวง MITI แต่เป็นช่วงเวลาค่อนข้างสั้น และเคยเป็นประธานสภานโยบายพรรคซึ่งก็มีความสำคัญน้อยกว่าตำแหน่งเลขาธิการพรรค ในแง่ของการรวบรวมเงินบริจาคจากโลกธุรกิจ¹⁰

¹⁰ ดูการวิจารณ์ บุคลิกภาพการเป็นผู้นำของผู้ใหม่ทั้งสามคนนี้ในข้อเขียนที่ไม่ค่อยเป็นวิชาการ ของนักวิจารณ์การเมืองญี่ปุ่น Tahara Soichiro, *Abe takeshita sunnari seiken ga ikanai riyu* (The Reasons that Abe and Takeshita Administration May Not Go Smoothly), Kobunsha, Tokyo, 1986

ผู้นำญี่ปุ่นที่ได้รับคะแนนนิยมสูง จากการเจรจากับผู้นำ
สหรัฐฯ อย่างมีบุคลิกภาพและศักดิ์ศรี รวมทั้งนโยบายการ
ป้องกันประเทศที่ใกล้เคียงกัน

3. เหตุผลประการสุดท้ายคือในด้านของ
ความสัมพันธ์ที่มีมาแต่เดิม กลุ่มทานากะ (ทาเคชิตะ)
มีสัมพันธ์อันดีมากับกลุ่มนาคาโซเนะ และกลุ่มชูชูกิ
(มียาซาว่า) แต่เป็นไม้เบื่อไม้เมากับกลุ่มอาเบะ
(ฟูคุดะเดิม) ดังนั้น จึงมีทางเป็นไปได้มากกว่า
อาเบะคงจะมีโอกาสน้อย เพราะลูกพี่เดิมของเขามี
สัมพันธ์ที่ไม่ดีมากับกลุ่มทานากะและนาคาโซเนะ
อย่างชนิดที่มองหน้ากันไม่ค่อยติด สำหรับมียาซาว่า
นั้น ถ้าจับมือกับกลุ่มทานากะ (ทาเคชิตะ) ก็คงต้อง
ยอมให้ฝ่ายทาเคชิตะเป็นนายกรัฐมนตรี คงจะยากที่
จะได้เป็นนายกรัฐมนตรีเสียเอง ทั้งนี้เพราะมีเสียง
โหวตน้อยกว่ากลุ่มโน้นเป็นอย่างมาก ระหว่าง 88
กับ 141

สถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น อาจได้แก่ 3 ฉากต่อ
ไปนี้ ซึ่งไม่ว่าฉากใด ทาเคชิตะน่าจะจะได้เป็นประธาน

พรรคและนายกรัฐมนตรี แต่ทว่า แต่ละฉากจะชี้ว่า
ใครจะได้ควบคุมตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงสำคัญๆ
และตำแหน่งบริหารสำคัญ ๆ ในพรรค

1. ฉากที่หนึ่ง ทาเคชิตะจับมือกับกลุ่มชูชูกิ
(มียาซาว่า) เสียงโหวตจะได้เกินครึ่งอย่างสบายคือ
 $141 + 88 = 229$ จากทั้งหมด 447 เสียง

ในกรณีนี้ ตำแหน่งรัฐมนตรีคลังหรือ MITI
จะตกเป็นของตัวแทนจากกลุ่มชูชูกิ (มียาซาว่า)

2. ฉากที่สอง ทาเคชิตะจับมือกับกลุ่มนาคา-
โซเนะ เสียงโหวตจะได้เกือบถึงครึ่งคือ $141 + 77$
 $= 218$ จากทั้งหมด 447 เสียงขาดไป 6 เสียง ซึ่งจะหา
มาสนับสนุนได้ไม่ยากนักจากสมาชิกสภาของ
พรรค ที่ไม่ได้สังกัดในกลุ่มใหญ่ทั้งห้า

ในกรณีนี้ ตำแหน่งรัฐมนตรีคลังหรือ MITI
จะตกเป็นของตัวแทนจากกลุ่มนาคาโซเนะ ซึ่งอาจจะ

ได้แก่ ซากุราอูชิ ผู้มีอาวุโสสูงสุดในกลุ่ม หรือ ยามา-นากะ ผู้เชี่ยวชาญปัญหาภาษี แต่ตัวเก็งน่าจะเป็น วานาตาเบะ มิชิโอะ อดีตรัฐมนตรีคลังและ MITI ผู้มีบารมีสูงในด้านเงินทอง

3. ฉากที่สาม ทาเคชิตะจับมือกับกลุ่มซุซูกิและ นาคาโซเนะ ซึ่งเสียงโหวตจะได้เกินครึ่งเล็กน้อย $141 + 88 + 77 = 306$ จากทั้งหมด 447 เสียง ในกรณีนี้ ตำแหน่งรัฐมนตรีคลังและ MITI จะแบ่งกันระหว่างสองกลุ่มพันธมิตรนี้

แต่ละฉากมีความเป็นไปได้ทั้งสิ้น ผู้เขียนไม่กล้าทำนาย แต่คงเป็นไปได้ไม่น้อยที่ทาเคชิตะจะจับมือกับกลุ่มอาเบะ แม้ว่าเสียงโหวตจะได้เกือบครึ่งพอดี คือ $141 + 82 = 223$ จากทั้งหมด 447 เสียง เนื่องจากความสัมพันธ์ส่วนบุคคลในอดีตเป็นอุปสรรคขัดขวาง ทั้งทานากะและฟูคุดะยังมีความรู้สึกปฏิบัติกันอยู่มาก กรณีเช่นนี้จะทำให้ทาเคชิตะต้องไปมีปัญหากับหัวหน้ากลุ่มของตนผู้ที่ยังมีบารมีอยู่ แม้ว่าจะเป็นอัมพาตแล้วโดยไม่จำเป็น ซึ่งเขาคงจะหลีกเลี่ยงแน่ ฉากอื่น ๆ ที่กลุ่มโคโมโตะจะเข้ามาร่วมนั้น คงเป็นไปได้น้อย เพราะมีเสียงโหวตเพียง 34 เสียงเท่านั้น

ทั้งหมดที่ได้คาดคะเนมา อาจจะผิดพลาดได้ดังที่กล่าวไว้แล้วว่าเราไม่ทราบตัวแปรที่แน่ชัดและตัวแปรเปลี่ยนแปลงไปมาตลอดเวลา ตัวอย่างเช่น สุขภาพของทานากะเราก็ไม่ทราบแน่เพราะปิดเป็นความลับมาก การตัดสินใจของนาคาโซเนะก็เช่นกัน เขามีฉายาว่า “กึ่งหันลม” คือเปลี่ยนคำพูดได้เสมอตามทิศทางของลม แม้กระทั่งวินาทีสุดท้าย เมื่อตัวแปรล้วนเคลื่อนไหวอยู่เสมอเช่นนี้ โอกาสจะผิดพลาดจึงมีอยู่สูง¹¹

¹¹ บุคคลที่มีโอกาสได้เป็นประธานพรรคเสรีประชาธิปไตย ในช่วงถึง ค.ศ. 1990 ยังมีผู้อื่นนอกจากตัวเก็งทั้งสามที่ได้กล่าวมาแล้ว โปรดดูใน Haruhiro Fukui, “The Liberal Democratic Party Revisited : Continuity and Change in the Party’s Structure and Performance,” *Journal of Japanese Studies*, Summer 1984, pp. 428-432.

7. ลังท้าย

จะอย่างไรก็ตาม แม้ใครจะขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรีก็ตาม ถ้าถามว่านโยบายและการเมืองญี่ปุ่นจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่ คำตอบน่าจะเป็นว่าไม่เปลี่ยนแปลง หรือเปลี่ยนแปลงแต่น้อยมาก นั่นคือยังเป็นพรรคการเมืองพรรคเดิมที่ครองอำนาจติดต่อกันมาแบบแผนการตัดสินใจนโยบายในญี่ปุ่นยังเป็นแบบที่ผู้นำเป็นผู้ดูแลมติร่วมและปัจเจกบุคคลไม่ได้มีความสำคัญเท่ากับกลุ่มองค์กร รัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นภายหลังแบ่งกัน จะมีคนจากกลุ่มใหญ่ทั้ง 5 เข้าร่วม และประการสุดท้ายคือทั้ง 3 คนที่เป็นตัวเก็ง ต่างก็อยู่ในสาย “กระแสหลัก” ตลอดมา¹² มียกเว้นเพียงกรณีของ นาคาโซเนะผู้ซึ่งไม่ได้อยู่ในกระแสหลัก ทาเคชิตะและมียาซาว่า สืบสายมาจากซาโตะและอิคเคะ ซึ่งทั้งสองผู้นำนี้ก็เป็นทายาททางการเมืองของอดีตรัฐบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้วคือ โยชิตะ

ข้อแตกต่างอาจจะมียูบียง แต่ไม่ใช่แก่นสารสำคัญ เช่น อาเบะจะสืบทอดแนวความคิด “ลัทธิฟูคุดะ” ต่อไป มียาซาว่าจะสืบทอดนโยบายมุ่งมั่นทางด้านเศรษฐกิจไม่ย้วยทำทายาททางการเมืองตามแนวนโยบาย “ลัทธิโยชิตะ” ต่อไป ส่วนทาเคชิตะนั้นจะสนใจปัญหาภายในมากกว่า และไม่มียุทธศาสตร์ในด้านระหว่างประเทศ

สำหรับประเทศไทย อาจจะพูดได้ว่า อาเบะคือทางเลือกที่น่าสนใจแต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับว่า เราให้ความสำคัญและประเมิน “การทูตวัฒนธรรม” อันเป็นมิตินั้นที่สุดของ “ลัทธิฟูคุดะ” อย่างไร อีก

¹² อาเบะก้าวขึ้นมาเป็นหัวหน้ากลุ่มหลังการเลือกตั้งคู่มือก๊อปปี้ มียาซาว่าก้าวขึ้นเป็นหัวหน้ากลุ่มแทนซุซูกิ ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1986 ทาเคชิตะเท่านั้นที่ยังไม่ได้สืบทอดตำแหน่งหัวหน้ากลุ่ม แต่เชื่อกันว่าเขาได้รับความกดดันเนื่องจากถูกกลุ่มราว 120 จาก 140 คน โปรดดู Susan J. Pharr and Kishima Takako, “Japan in 1986 : A Landmark year for the LDP,” *Asian Survey* (Jan. 1987), p. 25

ทั้งขึ้นอยู่กับว่า เรามองนโยบายให้ความสำคัญกับอาเซียนอย่างมากของญี่ปุ่นว่าเป็นผลจากการนำของฟูคุดะ หรือว่าฟูคุดะเพียงแต่เป็นผู้ประกาศให้ได้ยินกันชัด ๆ ต่อผู้นำอาเซียน ผู้เขียนค่อนข้างจะรู้สึกว่ฟูคุดะ “เกาะตาม” กระแสแนวโน้มมากกว่าจะ “สร้าง” ขึ้นมา และคิดว่าอาเบะจะยิ่งเข้าลักษณะนี้ เพราะบารมีในวงการและธุรกิจยังคงอยู่ ไม่สามารถเทียบกับฟูคุดะได้ จะอย่างไรก็ตาม การพุดจากับผู้นำที่เห็นความสำคัญของอาเซียนและพยายามจะผลักดันนโยบายเช่นว่านี้ ย่อมดีกว่าพุดจากับผู้นำที่มองเห็นความสำคัญของที่อื่นมากกว่าเรา

ทั้งหมดที่ได้กล่าวทำนายการเมืองญี่ปุ่นมา ได้อิงอยู่กับทฤษฎีกลุ่มในพรรคเสรีประชาธิปไตย ซึ่งยังไม่ได้พัฒนาความน่าเชื่อถือออกมาเป็นรูปธรรมอย่างเพียงพอ การเกาะกลุ่มพันธมิตร ระหว่างกลุ่มอำนาจต่าง ๆ เป็นหัวใจของการเมืองญี่ปุ่นตลอดมานับแต่สมัยพิวคัต แต่ทว่าธรรมชาติของการเกาะกลุ่มก็ไม่มีคำอธิบายที่ชัดเจนแต่อย่างใด อนึ่ง ผลที่ออกมาก็ไม่จำเป็นต้องตรงกับพรรคชนะของฝ่ายต่าง ๆ ในสังคมญี่ปุ่น เช่น ฝ่ายข้าราชการ นักธุรกิจ และ

ประชาชนทั่วไป¹³ ทาเคชิตะอาจเป็นทางเลือกที่มีโอกาสสูง แต่ฝ่ายต่าง ๆ ข้างต้นอาจปรารถนาจะเห็นคนอื่นขึ้นเป็นประธานพรรคมากกว่าก็เป็นได้ การสำรวจประชามติ จึงไม่ใช่วิธีการศึกษาที่มีประโยชน์ และแม้ว่าจะสามารถสำรวจทัศนคติสมาชิกรัฐสภาของพรรคเสรีประชาธิปไตยได้ ก็ยังไม่อาจเป็นข้อมูลที่นำเชื่อถือ เพราะว่าเปลี่ยนแปลงไปตามตามช่วงเวลา และขึ้นอยู่กับผู้นำกลุ่มอย่างมาอีกด้วย และในบางกลุ่มเช่นกลุ่มทานากะ ก็มีผู้นำเดิมและผู้นำใหม่ที่สว่นทำที่กันอยู่ จึงดูเหมือนว่า การคาดคะเนทางการเมือง ในเรื่องใครจะขึ้นมาเป็นประธานพรรคเสรีประชาธิปไตย ยังอยู่ห่างไกลจากความเป็นศาสตร์ และการคาดคะเนในที่นี้มีโอกาสผิดได้พอ ๆ กับโอกาสที่จะถูก ★

¹³ มีข้อมูลที่น่าสนใจว่า ทาเคชิตะจะได้เป็นประธานพรรคคนต่อจากนาคาโซเนะ ทั้งนี้ในพรรคชนะของข้าราชการจากการสำรวจของหนังสือพิมพ์นิฮอน เกโช ชิมบุน ตามความนิยมในตัวคู่แข่งประธานพรรคทั้ง 3 คน ของข้าราชการระดับผู้อำนวยการกองกระทรวงต่าง ๆ จำนวน 100 คน ปรากฏว่า อาเบะได้คะแนนสูงสุด 42 คะแนน ตามติดด้วยมิยาซาวะ 39 ขณะที่ทาเคชิตะได้เพียง 15 คะแนน แต่เมื่อถามว่าในที่สุดแล้วใครจะได้เป็นประธานพรรค ทาเคชิตะกลับนำแล้วถึง 86 คะแนน ขณะที่อาเบะได้เพียง 8 และมิยาซาวะได้เพียง 5 เท่านั้น นี่แสดงว่า ในพรรคชนะของข้าราชการ ทาเคชิตะคือ “ทายาท” ที่นาคาโซเนะเลือกไว้ใจแล้ว เมื่อนาคาโซเนะ แต่งตั้งให้เขาดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรค เมื่อถามถึงเหตุผลที่นิยมอาเบะ คำตอบคือ ความเชี่ยวชาญในด้านการทูต ความจริงใจ ความสามารถทางสติปัญญา ความสดใหม่ และภาพพจน์ประชาชนนิยม ส่วนมิยาซาวะนั้นได้แก่ ทักษะการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ ญาณหยั่งลึก ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ สำนึกแห่งความสมดุล และทีมงานที่มีคุณภาพ สำหรับทาเคชิตะนั้นได้แก่ รู้จักหาสมดุลแห่งผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกัน ความอดกลั้น และความรอบรู้ละเอียดในกิจกรรมพรรค โปรดดู *Japan Economic Journal* (August 30, 1986), p.24

ภาคผนวก 1

กลุ่มในพรรค LDP
ใน 3 ช่วง (ค.ศ. 1967, 1976, 1982)

1) ช่วงปี ค.ศ. 1967

กลุ่ม	สมาชิกสภาล่าง	สมาชิกสภาสูง	รวม
ซาโท	57	54	111
อิเคดะเคิม	42	14	56
โคโนเคิม	-	15	54
ซาดะฮิดะ-โซโนดะ	15	1	
นากาโซเน่	24	-	
มิกิ	36	10	46
ฟูจิตามะ	17	11	28
อิชิอิ	14	10	24
ฟูคูดา	23	-	23
ฟูนาดะ	15	6	21
คาวาซึมา	18	-	18
มูราคามิ	10	3	13
มาดะฮุมุรา	4	-	4
ไม่สังกัดกลุ่ม	11	4	15
ยังไม่ตัดสินใจ	-	14	14
รวม	286	131	417

ที่มา : Kokkai Binran (สมุดคู่มือรัฐสภา) , Tokyo :

Nihon Seikei Shimbun Shuppan-bu 1967

อ้างอิงใน Nathaniel B. THayer, How the Conservatives Rule Japan,
princeton University Press, 1969. p. 17

2) ช่วง ค.ศ. 1976

กลุ่ม	สมาชิกในสภาล่าง	สมาชิกในสภาสูง	รวม
ทานาคา (ซาโท เดิม)	50	44	94
ฟูจิดา	55	24	79
โออิระ (อึเคคาเดิม)	43	21	64
มิติ	37	10	47
นากาโซเน่	36	6	42
ชิอึนา	16	2	18
มิตซึทา	11	2	13
ฟูนาคา	8	3	11
อิชิอิ	6	-	6
ไม่สังกัดกลุ่ม	13	18	31
รวม	275	130	405

ที่มา : Asahi Nenkan 1976, Tokyo , 1976. pp. 262-263

3) ช่วง ค.ศ. 1982

กลุ่ม	สมาชิกในสภาล่าง	สมาชิกในสภาสูง	รวม
ทานาคา (ชมรมวันพฤหัสบดี)	62	39	101
ชูชิ	60	24	84
ฟูจิดา	47	28	75
นากาโซเน่	43	6	49
โคโมโตะ (มิติเดิม)	30	9	39
นาคากาวา	11	1	12
กลุ่มเซนโค	3	-	3
ไม่สังกัดกลุ่ม	32	30	62
รวม	288	137	425

ที่มา : Kokkai Binran (สมุดคู่มือรัฐสภา) (Tokyo : Nihon Keizai Shimbun), Feburay 1982.

ภาคผนวก 2

ภาคผนวก 2

^aHR = House of Representatives; ^bHC = House of Councillors.

‘Many double entries in HR; facctions not yet formalized in HC.

Sources:

Watanabe Tsuneco, *Habatsu [Factions]* (Tokyo: Kobundo, 1964), pp. 181-91.

Watanabe Ismieo, *riabunsha* [Factionis] (Tokyo: Kobundo, 1964), pp. 181-91.
 Kokkai Binran [Diet Handbook] (Tokyo: Nihon Seikel Shimbunsha, 1962, 1963, 1965,

1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972).

Yomiuri (Shimbun, mimeo., n.d., but 13 December 1972) and private inquiry 1 February 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972).

1973.

ภาคผนวก 3

Major LDP factions' political funds

(in '000s ¥)

		Jan.-June 1971	Income Jan.-June 1972	1971-1972 Increase or (-) decrease
	Liberal-Democratic Party	5,880,000	1,890,000	-3,990,000
Ōhira Masayoshi	Shin Sangyō Seisaku Kenkyū-Kai [New Industries Policy Study Association]	112,240	355,700	243,460
	Shin Zaisei Kenkyū-Kai [New Financial Affairs Study Association]	137,710	330,370	192,660
	Total:	249,950	686,070	436,120
Tanaka Kakuei	Etsuzan-Kai [Etsuzan-Association]	151,892	199,240	47,348
	Zaisei Chōsa-Kai [Financial Affairs Research Association]	64,442	143,854	79,412
	Shin Seiki Shinkō Kai [New Politico-Economic Progress Association]	23,012	120,987	97,975
	Seiji Keizai Chōsa-Kai [Politico-Economic Research Association]	50,266	107,171	56,905
	Keizai Shakai Kenkyū-Kai [Socio-Economic Research Association]	22,771	96,784	74,013
	Total:	312,383	668,036	355,653
Fukuda Takeo	Jikyoku Keizai Mondai Konwa-Kai [Econ. Circumstances-Problems Conversation Soc.]	137,443	221,836	84,393
	Chiyoda Keizai Mondai Konwa-Kai [Chiyoda Econ. Problems Conversation Soc.]	93,610	199,299	104,689
	Shin Seiji Keizai Kenkyū-Kai [New Politics- Economics Study Association]	55,567	106,914	51,347
	Total:	286,620	527,049	240,429
Miki Takeo	Seisaku Kondan-Kai [Policy Consultation Society]	111,700	350,700	239,000
	Kindaika Kenkyū-Kai [Modernization Study Association]	17,170	78,000	60,830
	Total:	128,870	428,700	299,830
Nakasone Yasuhiro	Kindai Seiji Kenkyū-Kai [Modern Politics Study Association]	67,300	129,767	62,467
	Shin Seiji Chōsa-Kai [New Politics Research Association]	99,860	121,560	21,700
	Sannō Keizai Kenkyū-Kai [Sannō Economics Study Association]	12,000	42,000	30,000
	Total:	179,160	293,327	114,167
Mizuta Mikio	Tatsumi-Kai [Tatsumi-Association]	0	104,550	104,550
	Rissui-Kai [Rissui-Association]	54,900	83,690	28,790
	Total:	54,900	188,240	133,340
Satō Eisaku	Seikei Kenkyū-Kai [Politico-Economic Study Association]	124,066	101,659	-22,407
	Asia Kenkyū [Asia Study]	53,350	36,700	-16,650
	Ikusei-Kai [Political Education Society]	49,300	31,000	-18,300
	Total:	226,716	169,359	-57,357

Source: *Mainichi Shimbun*, 12 January 1973, p. 2. (Courtesy of George O. Totten.)

The Second Tanaka Cabinet, formed 22 December 1972

Post, Ministry	Name	Age	No of times elected	District	Faction
Prime Minister	TANAKA Kakuei	54	11	Niigata 3	Tanaka
Justice	TANAKA Isaji	66	12	Kyoto 1	Ishii
Foreign Affairs	ÔHIRA Masayoshi	62	9	Kagawa 2	Ôhira
Finance	AICHI Kichii	65	7 + 1*	Miyagi 1	Tanaka
Education	OKUNO Setsuke	59	4	Nara	none
Welfare	SAITO Kunikichi	63	6	Fukushima 3	Ôhira
Agric. and Forestry	SAKURAUCHI Yoshio	60	9 + 1*	Shimane	Nakasone
Internal Trade and Industry	NAKASONE Yasuhiro	54	11	Gumma 3	Nakasone
Transportation	SHINTANI Torasaburô	70	5*	Nara	Ishii (Tanaka)
Posts and Telecom.	KUNO Chûji	62	10	Aichi 2	Tanaka
Labor	KATÔ Tsumetarô	67	9 + 1*	Kagawa 2	Miki
Construction	KANEMARU Shin	58	6	Yamanashi	Tanaka
Autonomy (Home)	ESAKI Masumi	57	11	Aichi 3	Mizuta
Deputy Prime Min. Dr. Gen'l Envir. Agency	MIKI Takeo	65	14	Tokushima	Miki
Chief Cabinet Sec.	NIKAIDO Susumu	63	9	Kagoshima 3	Tanaka

Education	Occupation	Selected prior important posts
Central Tech. Sch.	Business; construction	Min. of Post & Telecomm., Finance, Int. Trade & Ind.; LDP Policy Bd. Chr., Sec. Gen'l.
Ritsumeikan U.	Lawyer, local assembly	Min. of Justice, Autonomy (Home)
Tokyo U. of Commerce (Hitotsubashi)	Finance M. bureaucrat	Min. of Foreign Affairs, Int. Trade & Ind.; Chief Cabinet Sec.; LDP Policy Bd. Chr.
Tokyo U. — Law	Finance M. bureaucrat	Min. of Foreign Affairs, Justice, Autonomy (Home); Dir. Gen'l. EPA; Chief Cab. Sec.
Tokyo U. — Law	Home M. bureaucrat	Admin. Vice-Min. Autonomy (Home); Director LDP Gen'l. Affairs Bureau
Tokyo U. — Law	Labor M. bureaucrat	Admin. Vice-Min. Labor; Deputy Chief Cab. Sec.; LDP Deputy Sec. Gen'l.
Keio U. — Econ.	Corp. exec.	Min. of Transp.; Min. of State, Science & Tech. Agency, Defense Agency
Tokyo U. — Law	Writer; parliamentarian	Min. of Transp.; Min. of State, Science & Tech. Agency, Defense Agency
Tokyo U. — Law	Post. and Telecomm. Min. bureaucrat	Min. of Post & Telecommunications
Tokai Middle School	Business; Construction	LDP Policy Bd. Dep. Chr.; Chr. HR Committees: Constr., Cabinet, Educ. House Mgt.
Mukden Por. Laws	Steamship co. exec.	Chr. HR Committees: Posts & Telecomm., Construction
Tokyo Agric. Coll.	Construc. co. exec.	LDP Diet Policy Comm. Chr.
Nihon U. — Econ.	Corp. exec.	Min. of State; Defense Agency (twice); LDP Diet Policy Comm. Chr.
Meiji U. — Law	Parliamentarian	Min. of Comm., Transp., Int'l Trade & Ind., Foreign Affairs; Min. of States Econ. Pl. Agency, Science & Tech. Agency; LDP Sec. Gen'l, Policy Bd. Chr.
U. of S. Calif.	Foreign & Navy Ministry bureaucrat	LDP Deputy Sec. Gen'l (twice); Chr. HR Comm.; Construc., Commerce & Ind.

Post, Ministry	Name	Age	No of times elected	District	Faction
Dir. Gen'l. P.M. Office and Okinawa Dev. Agency	TSUBOKAWA Shinzo	63	9	Fukui	Fukuda
Dir. Gen'l. Admin. Mgt. Agency	FUKUDA Takeo	67	9	Gumma 3	Fukuda
Dir. Gen'l. Defense Agency	MASUHARA Keikichi	69	4*	Ehime	Fukuda
Dir. Gen'l. Econ. Planning Agency	KOSAKA Zentarô	60	12	Nagano 1	Ôhira
Dir. Gen'l. Science Tech. Agency; Chr., AEC	MAEDA Kazuo	63	3*	Wakayama	Tanaka
President	Major Liberal-Democratic party officers				
	TANAKA Kakuei	54	11	Niigata 3	Tanaka
Vice-Pres.	SHIINA Etsusaburô	74	7	Iwate 2	Shiina
Chr., Policy Bd.	KURASHI Tadao	72	11	Nagano 1	Fukuda
Chr., Exec. Council	SUZUKI Zenko	61	11	Iwate 1	Ôhira
Sec. Gen'l.	HASHIMOTO Tomisaburô	71	10	Ibaraki 1	Tanaka
Speaker	House of Representatives presiding officers				
	NAKAMURA Umekichi	71	12	Tokyo 5	Nakasone
Vice-Speaker	AKITA Daisuke	66	10	Tokushima	Shiina

Education	Occupation	Selected prior important posts
Fukui Mil. School	City Mayor	Min. of Construc.; Chr. HR Comm.; Commerce and Ind., House Mgt.
Tokyo U. — Law	Finance Min. bureaucrat	Min. of Agric. & For., Finance, Foreign Affairs; LDP Policy Bd. Chr., Sec. Gen'l.
Tokyo U. — Law	Home Min. bureaucrat	Min. of State; Dir. Gen'l. Defense Agency (twice); Governor, Kagawa Pref.
Tokyo U. of Commerce (Hitotsubashi)	Corp. exec.	Min. of Labor, Foreign Affairs; LDP Policy Bd. Deputy Chief.
Tokyo U.	Post & Telecomm. Min. bureaucrat	LDP Deputy Sec. Gen'l; Chr. HC Comm.: Transportation
Central Tech. Sch.	Business; construction	Min. of Post & Telecomm.; Finance, Int. Trade & Ind.; LDP Policy Bd. Chr., Sec. Gen'l.
Tokyo U. — Law	Commerce and Ind. Min. bureaucrat	Min. of Int. Trade and Ind., Foreign Affairs, Chief Cabinet Sec.; Chr. LDP Exec. Council.
Hosei U. — Law London U.	Industrialist	Min. of Labor (twice), Agric. & For. (3 times); Chr. HR Comm.: Agric. and For. (4 times)
Agric. & For. Res. Inst.	Agric. & For. Org. Official	Min. of Welfare, Chief Cabinet Sec.; LDP Deputy Sec. Gen'l.
Waseda U. — Polit. Econ.	Newspaperman	Min. of Transp., Construc.; LDP Exec. Council Chr.
Hosei U. — Law	Lawyer	Min. of Justice, Construc., Educ.; LDP Policy Bd. Chr., Exec. Council Chr.
Tokyo U. — Econ.	Parliamentarian	LDP Foreign Affairs Research Council Dep. Chr.; HR Comm. Chr.; Educ., Soc. Lab., Foreign

Note: * = HC. Au others HR.

Sources: Sankei Shimbun 23 December 1972, p. 1; Nihon Keizai Shimbun 23 December 1972, p. 2; Shuquin Yoran (HR Directory), 1972; Kokkai Ninran (Diet Handbook), July

LDP Presidents and Their Selection

Number	President	Selection process
1	Hatoyama Ichiro	When the party was formed on November 15, 1955, the leadership was vested in a "presidential caretaker committee." The committee members were Hatoyama Ichiro, Ogata Taketora (succeeded by Matsuno Tsuruhei), Miki Bukichi, and Ono Banboku. Election at the 2nd extraordinary party convention (April 5, 1956) Hatoyama Ichiro (394), Kishi Nobusuke (4), Hayashi Joji (3), Ishibashi Tanzan (2), Ishii Mitsujiro (2), Masutani Shuji (2), Ono Banboku (2), Kono Ichiro (1), Shigemitsu Mannoru (1), Matsuno Tsuruhei (1), Ikeda Hayato (1), invalid (76)
2	Ishibashi Tanzan	Election at the 3rd party convention (December 14, 1956) Kishi Nobusuke (223), Ishibashi Tanzan (151), Ishii Mitsujiro (137) (Runoff election) Ishibashi Tanzan (258), Kishi Nobusuke (251), invalid (1), abstention (1)
3	Kishi Nobusuke (two consecutive terms)	1. Election at the 4th extraordinary party convention (March 21, 1957) Kishi Nobusuke (471), Matsumura Kenzo (2), Ishii Mitsujiro (1), Kitamura Tokutarō (1), invalid (1) 2. Election at the 6th party convention (January 24, 1959) Kishi Nobusuke (320), Matsumura Kenzo (166), Ono Banboku (1), Yoshida Shigeru (1), Ishii Mitsujiro (1), Masutani Shuji (1), Sato Eisaku (1), invalid (5)
4	Ikeda Hayato (three consecutive terms)	1. Election at the 8th extraordinary party convention (July 14, 1960) Ikeda Hayato (246), Ishii Mitsujiro (196), Fujiyama Aichiro (49), Matsumura Kenzo (5), Ono Banboku (1), Sato Eisaku (1), invalid (3) (Runoff election) Ikeda Hayato (302), Ishii Mitsujiro (194), invalid (5) 2. Election at the 11th extraordinary party convention (July 14, 1962) Ikeda Hayato (391), Sato Eisaku (17), Ichimanda Hisato (6), Kishi Nobusuke (5), Fujiyama Aichiro (3), Yoshida Shigeru (2), Fukuda Takeo (2), Shoriki Matsutaro (1), Takahashi Hitoshi (1), invalid (38) 3. Election at the 14th extraordinary party convention (July 10, 1964) Ikeda Hayato (242), Sato Eisaku (160), Fujiyama Aichiro (72), Nadao Hirokichi (1), invalid (3)
5	Sato Eisaku (four consecutive terms)	1. Nominated by former President Ikeda, elected at a general meeting of Diet members (November 9, 1964), and later confirmed at a party convention 2. Election at the 18th extraordinary party convention (December 1, 1966) Sato Eisaku (289), Fujiyama Aichiro (89), Maeo Shigesaburo (47), Nadao Hirokichi (11), Noda Uchi (9), Kosaka Zentarō (2), Kishi Nobusuke (1), Matsumura Kenzo (1), Murakami Isamu (1), invalid (2) 3. Election at the 21st extraordinary party convention (November 27, 1968) Sato Eisaku (249), Miki Takeo (107), Maeo Shigesaburo (95), Fujiyama Aichiro (1), invalid (2) 4. Election at the 24th extraordinary party convention (October 29, 1970) Sato Eisaku (353), Miki Takeo (111), Chiba Saburo (1), Fujiyama Aichiro (1), Utsunomiya Tokuma (1), invalid (14)
6	Tanaka Kakuei	Election at the 27th extraordinary party convention (July 5, 1972) Tanaka Kakuei (156), Fukuda Takeo (150), Ohira Masayoshi (101), Miki Takeo (69) (Runoff election) Tanaka Kakuei (282), Fukuda Takeo (190), invalid (4)
7	Miki Takeo	Nominated by Vice-President Shiina Eisusaburo, elected at a general meeting of Diet members (December 4, 1974), and later confirmed at a party convention
8	Fukuda Takeo	Nominated by the party executives, elected at a general meeting of Diet members (December 23, 1976), and later confirmed at a party convention
9	Ohira Masayoshi	Preliminary presidential election by party members (ballot counting on November 27, 1978) Ohira Masayoshi (748 points), Fukuda Takeo (638 points), Nakasone Yasuhiro (93 points), Komoto Toshio (46 points) (1 point = 1,000 votes) Elected president on Fukuda's withdrawal from the final election and later confirmed at a party convention
10	Suzuki Zenkō	1. Nominated by Vice-President Nishimura Eiichi, elected at a general meeting of Diet members (July 15, 1980), and later confirmed at a party convention 2. Election at the 38th extraordinary party convention (November 27, 1980) Reelected by acclamation

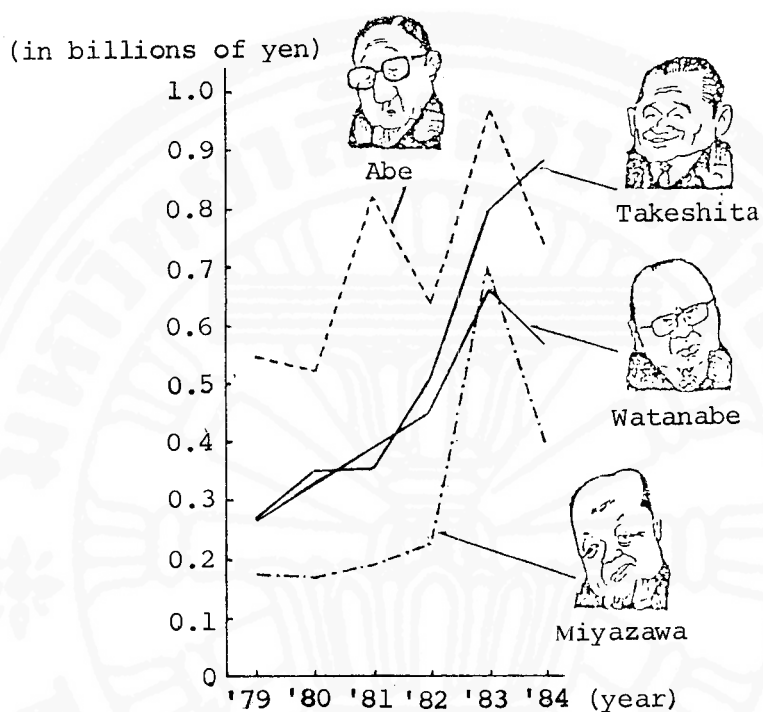
Note: Number of votes gained in parentheses.

著者: Kishimoto Koichi, Politics in Modern Japan, Japan Echo Inc.,

Tokyo, 1982, pp. 88-89

ภาคผนวก 6

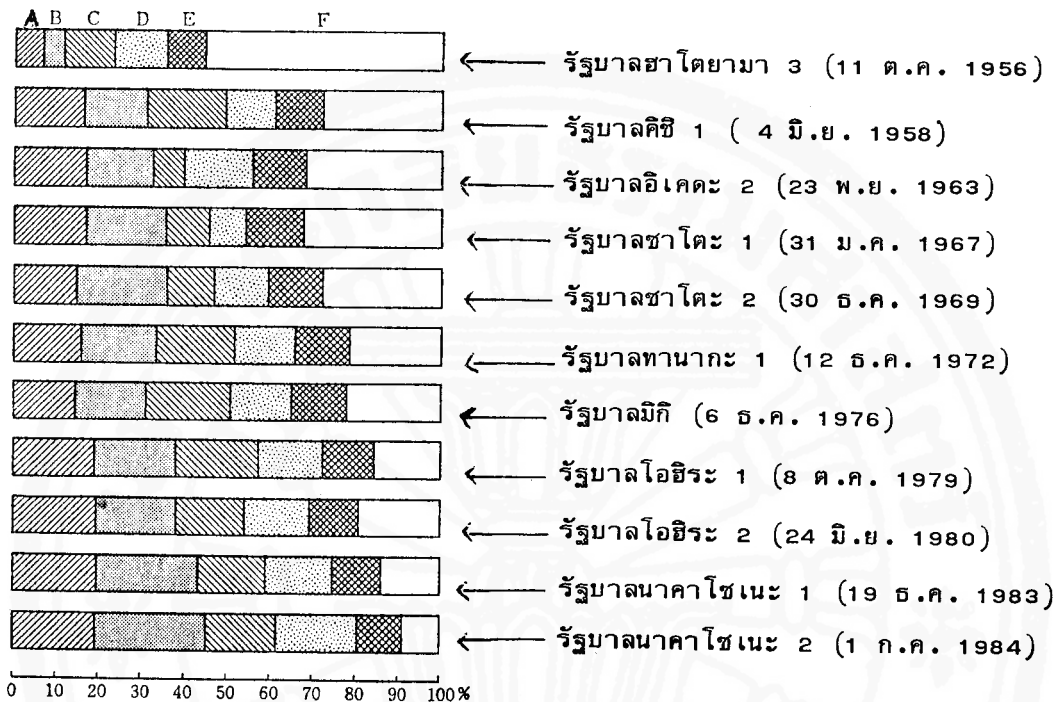
Campaign Funds of the New Leaders

ที่มา : Hirose Michisada, "Glitter and Expense in LDP Factional Politics, "Japan Quarterly (April - June 1986), p. 153

ภาคผนวก 7

วิวัฒนาการความเข้มแข็งของกลุ่มในพรรค LDP

หมายเหตุ : A : อิคะเอะ - มาเออิโอะ - โอฮิระ - ชูชูกิ

B : ซาโตะ - ทานากะ

C : คิชิ - ฟุจิดะ

D : โคโนะ - นาคาโซเนะ

E : มิกิ - โคโมโตะ

F : อื่น ๆ และไม่สังกัดกลุ่ม

อนึ่ง วันที่ซึ่งระบุไว้ ส่วนใหญ่แล้วเป็นหลังการเลือกตั้ง แต่ก็ไม่ทั้งหมด

ที่มา : จากการสำรวจของหนังสือพิมพ์อาซาฮี อ้างใน Ishikawa Masumi , Deta Sengo seijishi, Iwanami Shinsho, Tokyo, 1984, p. 220